

TRADICINĖS

Kuršių nerijos

ARCHITEKTŪROS
SPALVOS

PREILA IR PERVALKA

PREILOS IR PERVALKOS ARCHITEKTŪRA

Pirmieji gyventojai Preiloje ir Pervalkoje įsikūrė maždaug XIX a. viduryje, persikėlę iš užпустyto Naujųjų Naglių kaimo. 1933 m. šias gyvenvietes paskelbus vasarvietėmis, pastatai buvo plečiami – poilsiautojų patogumui pristatomos verandos. Sovietmečiu, restauruojant ir rekonstruojant pastatus (XX a. 7–8 deš.), daugelis namų pertvarkyta, tačiau būtent Preilos medinėje architektūroje pavyko išsaugoti daugiausia etnografinių detalių, lyginant su kitomis Kuršių nerijos gyvenvietėmis. Pervalkoje atsirado fachverko imitacijos statinių, kurie mažiau būdingi žvejų namams.

Šiame lankstinuke nekilnojamo turto savininkai, valdytojai, vystytojai, Preilos ir Pervalkos urbanistinio draustinio teritorijoje projektuojantys architektai ras rekomendacijas ir metodinę medžiagą, kuri padės parinkti tinkamą dažų spalvos kodą.

Mediniai žvejų namai – neatskiriama Preilos ir Pervalkos dalis

Tradiciniai Preilos ir Pervalkos namai, kaip ir Nidos, mediniai, vertikaliomis lentomis apkaltomis sienomis. Vertikalių lentų sudūrimai uždengti siauromis 5–7 cm pločio lotelėmis. Toks medinių lentelių ritmas pagyvina fasadą, vizualiai paaukština pastatą. Net ir skurdūs žvejų namai nestokoja puošmenų – drožinėtu vėjalenčių, lėkių, ryškių langinių ir dailių langų rėmų.

Preilos ir Pervalkos urbanistinių draustinių medinių pastatų ir kitų statinių spalvas nustatė bei charakteringą namų spalvų paletę sudarė Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcijos užsakymu tyrimą atlikęs architektas Egidijus Vidrinskas.

Fasadai

Ištyrinėjus 59 Preilos ir 54 Pervalkos urbanistinių draustinių pastatus pagal sienų konstrukciją ir apdailai naudojamų medžiagų klasifikaciją, nustatyta, kad abejuose gyvenvietėse medine lentų apdaila papuošta po 44 pastatus. Šiose gyvenvietėse vyrauja mediniai, **raudonai rudos ir tamsiai rudos spalvos fasadai**. Tinkuoti fasadai nudažyti balta, geltona, šviesios ir tamsios ochros, pilka ir tamsiai pilka spalvomis. Vėjalentės – baltos, o viršutinė jų dalis mėlyna arba žydra.

Gonkelės, verandos

Prie žvejo namo jos buvo statomos vasarotojų patogumui. Verandos savitumas išryškėdavo langų sudalijime, verandų puošybos elementuose – ant gonkelių stogo įrengiamas toks pat kaip ir namo lėkis ir vėjalentės. Spalvos naudojamos tokios pačios kaip ir namui.

Durys, langai, langinės

Durų dažymui tradiciškai naudojami įvairūs mėlyni atspalviai, o puošnumui kartais įterpiama balta spalva. Durys paprastai apkalamos lentelėmis eglute arba kitokiomis geometrinėmis figūromis. Spalvomis stengiamasi išryškinti tiek durų, tiek langinių konstrukcijų ir sukurti kontrastą tamsiam fasadui, naudojant baltą ir mėlyną spalvas.

Stogai

Stogų dengimui Preiloje ir Pervalkoje rekomenduojamos natūralių medžiagų dangos: tradicinės keraminės čerpės ir nendrės. Senųjų Kursių nerijos namų stogų dangos nebuvo blizgios. Preilos ir Pervalkos namų stogai, kaip ir kitose gyvenvietėse, puošiami lėkiais, arkliukais, vėjalentėmis, išpjaustytomis ornamentais. Lėkiai dažniausiai dažomi balta, kartais mėlyna spalva. Vėjalentės – baltos, o viršutinė jų dalis mėlyna arba žydra.

Tvoros

Tvoros Preiloje ir Pervalkoje dažniausiai dažomos ta pačia spalva kaip ir namo sienų lentos. Ar tai

yra gerai? Atrodo, kad sodybų koloritas gyvenvietėje kiek monotoniškas.

Architekto rekomendacija: tvoroms galėtų būti parenkamos kitos spalvos ar atspalviai, kaip pvz. Nidoje, kur tvoros yra pilkai žalios, žalios ir tamsiai pilkos – tokių spalvų tvoros susilieja su gyvatvorėmis ir nėra tokios aktyvios. Žvejų gyvenvietės tvoroms labiau tiktų žvejų tinklų spalvos su baltais dažytais tvoros galais.